

Yhteenveto raportista Oikeus äidinkielen opetuksheen kansalisissa vähemmistökielissä luvuissa 7-9

Opiskelijoilla, joilla on kansallinen vähemmistökuuluvuus, on oikeus äidinkielenopetuksheen. On tärkeä antaa opiskelijoille tällaiset mahdollisuudet koska se vaikuttaa heidän identiteettiin ja kielen kehitykseen. Jotta nämä oikeudet on selvät on erittäin tärkeä ette muun muassa informasjuuni ja opetuksen tarjonan muoto on selvät. Kouluinspeksjuuni on aiemissa tutkimuksissa toennut puutteellisuuksia päämiesten informasjuunissa oppilaille ja huoltajille äidinkielenopetuksen oikeuksista, mutta on kansat nähneet prupleemia heidän työssään tarjota ja järjestää sellaista opetusta. Sen lisäksi aiemat tutkimukset on päättäneet ette kansallisten vähemmistökielittien opettajittien puutteellisuus on suuri.¹ Euruupanneuvosto on kansat moittinu Ruottin koulutusjärjestelmiä mitä koskee oppilaittien kansallisten vähemmistöjen oikeutta äidinkielenopetuksheen.

Samalla aikana on viime vuosina tapahtunu lakimuutoksia missä on tavoite ette parantaa tilanetta.² Vaikka oppilaittella joilla on kansallisten vähemmistöittien kuuluvuus on 1 heinäkuuta 2015 parannettu mahdollisuus äidinkielenopetuksheen on silti suhteellisen vähän peruskoulun oppilaittella jotka osallistuvat sellaisheeen koulutusheeen.³

Kouluinspeksjuuni näkkee riskin ette oppilaittella menettävät opetuksen kansallisissa vähemmistökielissä ja se opetus mitä tarjotaan on heikkoa laatua. Jos ei saa äidinkielenopetusta se saattaa jättää oppilaittella, joilla on kansallinen vähemmistötausta, nekaatiivisen vaikutuksen heidän identiteettiin, omatunthoon ja kansat heidän koulutuksen saavutuksiin. Nämä on yhteisesti muutama valvonnan lähtökohtia.

Mitäs Kouluinspeksjuuni on tutkinu?

Kouluinspeksjuuni on suorittanu valvonnan, jos päämiehet tarjoavat ja järjestävät äidinkielenopetusta 7-9 luvuittien oppilaittella viiessä kansallisissa vähemmistökielissä. Valvonnan yhteydessä on kansat esitetty kysymyksiä kuinka paljon päämiehet käyttävät etäopetusta jossa tarjotaan äidinkielenopetusta kansallisissa vähemmistökielissä.

Valvonta kattaa 25 päämiehettä, sekä kunnallisia ette yksityisiä. Jokhaisella päämiehellä on vähhiinhään yks koulu joka tarjoaa opetusta luvuissa 7-9. Yhteensä 50 peruskouluyksikköä kuuluvat valvonnan.

¹ SOU (2017:91). *Kansalliset vähemmistökielet koulussa - parannettuja eelytyksiä opetuksheeen ja elvytyksheeen*. s. 457 ff.

² Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä (2009:724). Koululain muutoksia (2010:800). Kielilaki (2009:600).

³ SOU (2017:91).

Mitäs jällaa?

Päämiehet on velvotettu tarjoamaan äidinkielenopetusta kansalisissa vähemmistökielissä niille oppilaille joilla on oikeus siihen.⁴ Osa tarjonasta on ette ilmoittaa oppilaille ja heän huoltajille tästä oikeudesta.⁵ Päämies on kuitenkin velvoitettu järjestämään äidinkielenopetusta jossaki vähemmistökielessä vain jos on olemassa sopiva opettaja. Ei ole vaatimuksia ette pittää olla tietty määrä oppilaita ette tällaista opetusta pittää järjestää, mikä on vaatimus muissa kielissä.⁶ Rehtori päättää oppilaitaan äidinkielenopetuksesta.⁷ Rehtori saattaa kuitenkin välittää tämän päätöksenoikeuden jolleki kouluyksikön työntekijälle jolla on tarpeeksi pätevyyttä ja kokemuksia ette päättää tässä asiassa.⁸ Niissä tapauksissa kun ei ole koulutettua ja pätevää opettajaa eli kun oppilasmäärä on liian pieni silloin päämiehet saavat järjestää opetusta etäopetuksen kautta.⁹ Etäopetus pittää olla interaktiivinen opetus joka toimii informasjuuni- ja komyntikasjuuniteknikaalissa missä oppilaat ja opettaja on erotettu paikassa, mutta ei ajassa.¹⁰ Sen lisäksi pittää olla ohjaaja paikalla siinä huoneessa missä oppilaat on.¹¹

Tärkeimät huomautukset

Suuriin osa päämiehilä on puutheelinen informasjuuni, joka koskee kansalisia vähemmistökieliä

Kouluinspeksjuunin valvonta näyttää ette on paljon puutheelisuuksia päämiesten tarjonassa äidinkielenopetusta kansalisissa vähemmistökielissä. Puutheelisuudet on liitetty siihen kuinka päämiehet varmistavat ette oppilaat ja huoltajat saavat selvän informasjuunin oikeuksista äidinkielenopetuksheen kansalisissa vähemmistökielissä ja tietoja minkälaisia opetuksen mahdollisuuksia on olemassa.

Pääosa näissä toiminoissa mitä on valvottu puuttuu, kokonaisuudessa eli osittain, informasjuunia laajenitetusta oikeuksista, jotka jällaaavat viiele kansalisile vähemmistökielile. Monessa tapauksessa päämiehet antavat kans vääriä tietoja näistä oikeuksista.

Sen lisäksi kohtapa jokhaisela päämiehelä on informasjuunin puutheelisuuksia oppilaille ja niitten huoltajille mahdollisuudesta ette valita äidinkielenopetusta kansalisissa vähemmistökielissä kielivalinnan raamissa.

Nämät yhteenkootut kokemukset informasjuunin puutheelisuuksista merkittee ette oppilaat joilla on kiinnostusta ja tarvetta ei saa mahdollisuuksia lukea kansalisia vähemmistökieliä.

Kun etäopetusta on järjestetty on ohjaajia puuttunu

Kartotuksen raamissa tulee selville ette seittemän 25 päämiehistä järjestävät äidinkielenopetusta jossaki vähemmistökielessä etäopetuksen kautta. Kouluinspeksjuuni on kaikissa seittemässä päämiehessä sitten nähny erinlaisia puutheelisuuksia liitetty just etäopetuksen järjestämiseen.

⁴ 10 kap. 7§ koululaki ja 5 kap. 10 § kouluasetus

⁵ Lgr 11, 1 Koulun arvoperusta ja tehtävä, kappale Oikeuksia ja velvolisuuksia

⁶ 5 kap. 10 § kouluasetus

⁷ 5 kap. 7 § kouluasetus

⁸ 2 kap. 10 § koululaki

⁹ 5a kap. 3 § kouluasetus

¹⁰ 1 kap. 3 § koululaki

¹¹ 5a kap. 4 § kouluasetus

Kaikissa taphauksissa on, osittain eli kokonaisuudessa, puuttunu ohjaaja siinä huonheessa missä oppilas on saanu opetusta. Enemän kun puolet päämiehitten oppilhaista ei ole olheet koulussa kun net on saanheet etäopetusta, vaan sen eestä saanheet sen omassa koissaan. On esimerkkiä missä opetus ei ole tehty reaaliajassa, mikä on vaatimus ette opetusta mennee kuttua etäopetukseksi. Yks muu esimerkki on ette tekniset eelytykset olit niin puutheeliset ette oppilas ja etäopettaja ei saattanheet nähä toisia etäopetuksen aikana.

Net seittemän taphausta missä ohjaaja on puuttunu näyttävät huomattavia riskiä laatum puutheelisuuksista kun etäopetusta annethaan kansalisissa vähemistökielissä.

Tämän kartotuksen osa on muuten näyttäny ette;

Kun on toivomuksia päämiehet järjestävät äidinkielenopetusta kansalisissa vähemistökielissä

25 päämiehistä, jotka olit mukana valvonassa, on lähespä kaikin ilmottanheet ette het ei ole kieltänheet yhtään oppilasta äidinkielenopetuksesta jossaki viissä kansalisissa väehmistökielissä. Vain kaks päämiehistä ilmottavat ette niin on tapahtunu ja ette se sillon riippui siittä ettei menny löytää sopivaa opettajaa.

Suuriin osa oppilhaista lukevat suomea niistä päämiehistä jotka on mukana valvonassa. Hyvin harva oppilas osalistuu jiddishin eli meänkielen äidinkielenopetukseen.

Moni niistä äidinkielenopettajista jotka opettavat on koulutettuja opettajia eli esikoulunopettajia. Ei yhtä moni ole pätevä siinä kielessä missä net opettavat. Niissä taphauksissa missä opettaja ei ole pätevä eli koulutettu opettamhaan heilä on tavalisesti jonkinlainen petakookinen koulutus. Osa päämiehistä on saattanheet näyttää ette het aktiivisesti hakevat äidinkielenopettajia kansalisissa vähemistökielissä ja ette net tarjoavat heän epäpäteville opettajile eri mallisia pätevyyn ja kehityksen insatsia.

Oppilhaila on tavalisesti 60 minuuttia opetusaikaa viikossa. On olemassa muutama esimerkki missä oppilhaat saavat enemän eli vähemin opetusaikaa, vähhiiten 45 minuuttia viikossa.

Kartoituksessa ei ole ollu tavote ette arvostella tarjonan laatua. Läpikäynti näyttää kuitekki ylheiskattavasti ette suuriin osa päämiehistä on töissä järjestämässä opetusta oppilhaile toivomusten mukhaan ja ette net aktiivisesti pyrkivät varmistaa opettajan pätevyyttä. Kartoitus on rajotettu, mutta Kouluinspeksjuuni ei saa tämän läpikäynin jälkhiin samoja riskisignaalia kun aiemin mitä koskee järjestämistä.